

آسیب شناسی اجتماعی مجرد زیستی (از دیدگاه اسلام و علوم اجتماعی)

کریم دژبرار^۱، رضا قاسمی نژاد^۲

^۱. کارشناس ارشد الهیات و معارف اسلامی

^۲. کارشناس ارشد الهیات و معارف اسلامی

چکیده:

جایگزینی رفاه طلبی و آسایش به جای سعادت طلبی و آرامش، جامعه را به این سمت سوق داده است که مساله مجرد زیستی در سالهای گذشته به عنوان یک فرهنگ مدرن و به تبع تغییر سبک زندگی رواج پیدا کرد و در حال تبدیل شدن به یک فرهنگ عمومی در جوامع شرقی و اسلامی است در حالی که با تغییر نگرش افراد، تجرد زیستی به عنوان یک ارزش و ازدواج به عنوان یک ضد ارزش تبدیل خواهد شد.

تحقیق پیشرو مجرد زیستی را به عنوان یک پدیده نوظهور مورد بررسی قرار داده که در بعد اجتماعی جامعه را با مشکلات فرهنگی و جمعیتی مواجه خواهد کرد.

این پژوهش به منظور بررسی ارتباط برخی از آسیب‌های اجتماعی و زندگی مجردی صورت گرفته که به تبیین آسیب‌ها از دیدگاه دین اسلام و علوم اجتماعی می‌پردازد.

بنابر مطالعات انجام شده مجرد زیستی عامل و منشاء آسیب‌های متعددی اجتماعی است که مواردی همچون گسترش ارتباطات دختر و پسر، ضعف عفت عمومی، افزایش ازدواج‌های غیرقانونی و خانه‌های مجردی، ضعف امنیت اجتماعی، کاهش جمعیت و عدم پیشرفت اجتماعی با گسترش مجرد زیستی ارتباط محسوسی دارد. بنابر این از جمله اقدامات موثر در کنترل افزایش سن ازدواج و تجرد زیستی علاوه بر مشوق‌های مختلف اقتصادی ایجاد زیرساخت‌های مورد نیاز فرهنگ سازی تغییر نگرش و تبیین دیدگاه دین اسلام است.

واژگان کلیدی: اسلام، آسیب شناسی، مجردی، خانه‌های مجردی، آسیب‌های اجتماعی.

مقدمه:

اسلام برخلاف بسیاری از مکاتب که ازدواج را امری نکوهیده و یا لاقابل مانع بزرگی بر سر راه تکامل انسانی می‌دانند، و یا قائل به ارضای بدون حد و حصر غرائز جنسی هستند، با اتخاذ رویکردی متعادل، تنها راه ارضای صحیح این غریزه را ازدواج و زندگی زناشویی دانسته است و برای نهاد خانواده، شأن و جایگاه ویژه‌ای قائل شده است و به انجام آن دستور می‌دهد.^۱

بر همین اساس است که ازدواج در اسلام امری مقدس^۲ و عزوبت امر پلیدی است.^۳ اسلام، ماهیت ازدواج را یک قرارداد و پیمان با شرایطی ویژه می‌داند؛ و از منظر فقه اسلامی، عملی مستحب و چه بسا مستحب مؤکد و در برخی موارد واجب شمرده می‌شود.^۴ برخی صفات مورد نیاز یک جامعه سالم است عفت و حیا از جمله این صفات می‌باشند که یکی از راه‌های تأمین این صفات و سجایا ازدواج است. اسلام با تشریح ازدواج، مسیر رسیدن به عفت و حیا را هموار می‌سازد، بدین صورت که ازدواج را بهترین و طبیعی‌ترین راه تأمین نیازهای جنسی معرفی می‌کند.

از طرفی اسلام دینی اجتماعی است و راه کمال و سعادت انسان را همانند مسیری می‌داند که از بستر اجتماع می‌گذرد. از این رو ترک ازدواج که به نوعی کناره‌گیری از اجتماع و عزلت است، بدلیل اینکه تأمین کننده سعادت حقیقی انسان نبوده و کمالی را برای انسان به ارمغان نمی‌آورد مورد تأیید اسلام قرار نگرفت.

با توجه به مبانی اسلامی تنها راه بقا و تداوم نسل بشری که می‌تواند بشر را در مسیر سعادت رهنمون نماید ازدواج است؛ بنابراین از دیدگاه اسلام ترک ازدواج و مجرد زیستن نه تنها فضیلت محسوب نمی‌شود بلکه به عنوان یک نقیصه و منشأ از دست دادن برکات و آثار فراوان معنوی نیز شناخته شده است و به شدت مورد نکوهش قرار گرفت.^۵ و در مقابل، ازدواج یک سنت حسنه معرفی می‌شود که

۲. عن رسول الله (ص): ما بُنِيَ فِي الْإِسْلَامِ بِنَاءً أَحَبَّ إِلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ، وَأَعَزَّ مِنَ التَّزْوِيجِ.

در اسلام هیچ بنایی ساخته نشد، که نزد خداوند عز و جل محبوبتر و ارجمندتر از ازدواج باشد.

مجلسی، محمد باقر، (بحار الأنوار) ج ۱۰۳، ص ۲۲۲

۳. رسول خدا (ص) فرمود: ارذال موتاکم الغزَاب. بدترین مرده گان شما مجردها هستند. محمدی ری شهری، محمد(میزان الحکمه) ح ۸۰۱۹

۴. از جمله شیخ مفید (قده) ازدواج را یکی از روش‌های اسلامی دانسته و در کتاب المقنعه باب نکاح نوشته است: «یکی از سنت‌های اسلام، ازدواج و ترک تجرد و دوری از تنهایی است» مفید، مُحَمَّد بن مُحَمَّد (المقنعه) ص ۴۹۶

همچنین شهید اول در کتاب نکاح لمعه می‌نویسد: «ازدواج مستحبی مؤکد و مشهور و فضیلت آن مسلم است. شهید اول، شیخ شمس الدین محمد بن مکی (اللمعه دمشقیه) ص ۱۵۹

۵. زنی خدمت حضرت باقر(ع) رسید و عرض کرد که میل و رغبتم را برای ازدواج از دست داده ام! حضرت فرمود: چرا؟ عرض کرد: می‌خواهم از این